

АНОТАЦІЯ

навчальної дисципліни «Пам'яткоохоронна діяльність»

1. **Назва дисципліни** – «Пам'яткоохоронна діяльність».
2. **Викладач** – кандидат архітектури, доцент Снітко Ірина Анатоліївна.
3. **Курс** – 2 (другого (магістерського) рівня вищої освіти), **семестр** – 3.
4. **Кількість**: кредитів – 3; академічних годин – 90 (у т.ч. аудиторних – 24, самостійної роботи – 66).
5. **Опис дисципліни**:

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системних знань у сфері охорони та збереження культурної спадщини, розуміння правових, організаційних і просторових аспектів пам'яткоохоронної діяльності, розвиток умінь застосовувати набуті знання у практиці урбаністики, геопланування та сталого розвитку міст.

Завдання дисципліни:

- 1) ознайомитися з теоретико-методологічними засадами пам'яткоохоронної діяльності: розкрити сутність понять культурної спадщини, пам'яток, їх класифікацію та категоризацію;
- 2) вивчити систему міжнародного та національного законодавства у сфері охорони культурної спадщини; дослідити роль міжнародних організацій (ЮНЕСКО, ICOMOS) у захисті пам'яток;
- 3) опанувати методи виявлення, обліку, документування та моніторингу об'єктів культурної спадщини; засвоїти принципи роботи з реєстрами та базами даних пам'яток;
- 4) дослідити просторовий вимір пам'яткоохоронної діяльності: вивчити особливості охоронних зон, буферних територій та їх відображення в містобудівній документації та схемах планування;
- 5) розглянути механізми інтеграції охорони культурної спадщини у стратегії сталого розвитку міст: проаналізувати вітчизняний та зарубіжний досвід управління спадщиною в умовах урбаністичних трансформацій;
- 6) розвивати практичні навички: навчити здобувачів використовувати геоінформаційні технології та нормативно-правову базу для розробки рекомендацій щодо збереження пам'яток та їх інтеграції в міське середовище.

Зміст дисципліни:

Тема 1. Культурна спадщина як об'єкт охорони: поняття, класифікація, категоризація. Нерухомі пам'ятки, ансамблі, визначні місця. Матеріальна і нематеріальна спадщина.

Тема 2. Міжнародна система охорони культурної спадщини. Конвенції ЮНЕСКО. Роль ICOMOS та інших міжнародних організацій. Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Тема 3. Нормативно-правове регулювання пам'яткоохоронної діяльності в Україні. Закон України «Про охорону культурної спадщини». Повноваження органів охорони культурної спадщини.

Тема 4. Виявлення, облік та документування пам'яток. Державний реєстр нерухомих пам'яток України. Методи наукових досліджень і паспортизація об'єктів.

Тема 5. Просторово-планувальні аспекти охорони спадщини. Охоронні зони та буферні території пам'яток. Відображення обмежень у містобудівній документації та схемах просторового планування.

Тема 6. Реставрація, консервація та регенерація об'єктів спадщини. Принципи і стандарти реставраційних робіт. Адаптивне повторне використання пам'яток.

Тема 7. Спадщина і сталий розвиток міст. Інтеграція пам'яткоохоронної діяльності у стратегії сталого розвитку. Культурна спадщина як ресурс туристичного та економічного розвитку громад.

Тема 8. Управління спадщиною в умовах воєнних конфліктів та надзвичайних ситуацій. Міжнародний досвід захисту культурних цінностей. Проблеми збереження пам'яток в умовах війни в Україні.

6. *Форми навчання* – лекції, практичні заняття та самостійна робота студентів відповідно до програми курсу.

7. *Методи викладання і навчання* – пояснювально-ілюстративні (розповідь з елементами бесіди, пояснення, лекція, ілюстрація тощо); репродуктивні; проблемного викладу; частково-пошукові; кейс-методи.

8. *Методи контролю знань, система оцінювання* – усне опитування (індивідуальне, комбіноване, фронтальне), перевірка виконаних практичних робіт, поточна контрольна робота, заліковий семестровий контроль.

9. *Навчально-методичне забезпечення:*

Вечерський В. Спадщина містобудування України = The Urban Heritage of Ukraine: теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць. Монографія. *НДІ теорії та історії архітектури й містобудування, Голов. упр. містобудування і архітектури Київ. міськдержадмін.* Київ: НДІТІАМ: Головкивархітектура, 2003. 558 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0009557>

Історико-культурна спадщина: проблеми дослідження і збереження. Ред. кол.: В. О. Горбик (відп. ред.), О. П. Дорошко, С. І. Кот, О. І. Лугова, С. І. Попович, Т. Г. Сокол, Н. В. Федоренко. НАН України. Інститут історії України; Інститут туризму ФПУ. Київ, 1998. 399 с. URL:

<https://nsku.org.ua/wp-content/uploads/2016/03/Історико-культурна-спадщина-1998.pdf>

Культурна спадщина. Червоний список культурних цінностей України під загрозою. *Міністерство культури України*. URL: <https://mincult.gov.ua/kulturna-spadshchyna/chervonyy-spysok-kulturnykh-tsinnostey-ukrainy-pid-zahrozoiu/>

Культурна спадщина та національна безпека : аналіт. доп. В. Потапенко, Ю. Тищенко, Ю. Каплан та ін.; за ред. В. Потапенка. Київ: НІСД, 2023. 58 с. URL: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.08>

Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 8 червня 2000 року № 1805-III (Редакція від 31.10.2025). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>

Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. The General Conference of UNESCO adopted on 16 November 1972 the Recommendation concerning the Protection at National Level, of the Cultural and Natural Heritage. *UNESCO*. URL: <https://whc.unesco.org/en/conventiontext/>

ICOMOS. The Venice Charter: International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites. 1994-1964. URL: https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/Charters/Venice_Charter_EN_2023.pdf.

10. Мова викладання – українська.